

A SZÜLÉSZET- NŐGYÓGYÁSZAT TANKÖNYVE

s z e r k e s z t e t t e

PAPP ZOLTÁN

M u l t i m é d i a k i a d á s

Simmelweis Kiadó

www.semmelweiskiado.hu

B u d a p e s t , 2 0 0 7

Tartalom

	Előszó (Dr. Papp Zoltán)	XXI
1. fejezet	A szüléset–nőgyógyászati hivatás kialakulása (Dr. Kápolnai Iván, Dr. Papp Zoltán)	1
	A szüléset–nőgyógyászati tevékenység történetének áttekintése	1
	Ókor	1
	A legrégebbi emlékek	1
	Európán kívüli kultúrák	2
	A görög-római kor	3
	Középkor	4
	Bizánc	4
	Az arabok	5
	A nyugati (római) kereszténység	5
	A reneszánsz és az újkor kezdete	6
	Itáliai anatómusok	6
	Német bábakönyv, svájci császármetszés, a szüléset francia előfutárai	6
	A 17. század	7
	Embriológia és a „szaporodási mechanizmus” németalföldi kutatói	7
	Az első szülész szakorvos (Mauriceau) és kortársai	8
	A 18. század	9
	A szüléset önállósodása és a szüléseti fogó elterjedése	9
	Brit szülésetek és követőik	9
	Franciák és itáliaiak	9
	Német szülésetek	10
	A 19. század	10
	A gyermekági láz elleni küzdelem résztvevői	10
	A műtétes nőgyógyászat kibontakozása	11
	A császármetszés technikájának fejlődése és egyéb eredmények	12
	A 20. század	13
	Radiológia, endokrinológia és rákdiagnosztika	13
	Ultraszhang, laparoscopia	14
	Pszichoszomatika, várandós nők gondozása, intézeti szülés	14
	A szüléset–nőgyógyászat oktatásának szervezeti keretei Magyarországon az első világháború végéig	14
	A Budapesti I. Sz. Szüléseti és Nőgyógyászati Klinika	14
	Simmelweis előtti korszak	14
	Simmelweis Ignác működése	16
	Simmelweis utódai	17
	A Budapesti II. Sz. Szüléseti és Nőgyógyászati Klinika	17
	Egyéb intézmények	18
	A szüléset–nőgyógyász hivatás napjainkban	20
2. fejezet	A női nemi szervek és a kismedence anatómiája (Dr. Papp Zoltán, Dr. Patkós Péter)	23
	Külső női nemi szervek (organa genitalia feminea seu muliebria externa)	23
	Szeméremdomb (mons pubis, mons Veneris)	23
	Szeméremtest (vulva, cunnus, epision, pudendum femineum seu muliebre)	24
	Emlő (mamma, mastos)	25
	Belső női nemi szervek (organa genitalia feminea seu muliebria interna)	26
	Hüvely (vagina, colpos)	26
	Méh (uterus, delphys, hystera, metra)	28
	A méh függesztő szalagjai és hashártyalemezei	29
	A méh ér- és idegellátása	30
	Méhkürt, petevezeték (tuba uterina Fallopii, salpinx, oviductus)	30
	Petéfészkek (ovarium, oophoron)	31
	A női kismedence (pelvis minor feminea seu muliebris)	32
	A medence csontjai és szalagjai (ossa et ligamenta pelvis)	33
	A csontos medence átmérői	34

	A medencefenék izmai	35
	A kismedencei retroperitoneum anatómiai képletei	37
	Medenceizmok	37
	Az a. iliaca communis ágrendszere	37
	Venák a kismedencei retroperitoneumban	38
	Nyirokerekek és nyirokcsomók a kismedencében	38
	Idegek a medencében	39
	A húgyvezeték (ureter) tájanatómiája	39
	Az anatómiai ismereteken alapuló vizsgálóeljárások a szüléset–nőgyógyászatban	40
	Rutin nőgyógyászati vizsgálat	40
	Az előzményi adatok	40
	A vizsgálat	41
	Ultrahang-képalkotás a szüléset–nőgyógyászatban	46
	Nőgyógyászati radiológiai diagnosztika	48
	Nőgyógyászati kórszövetten	49
	Szűrővizsgálatok a szüléset–nőgyógyászatban	49
3. fejezet	A nemi differenciálódás zavarai (Dr. Papp Zoltán, Dr. C. Molnár Emma)	51
	Az egyén nemiségét meghatározó fejlődési szintek	51
	Chromosomal (genetikai) nem	51
	Gonadalis nem	52
	Phaenotypus (ductalis és genitális) nem	54
	A belső nemi szervek fejlődése	54
	A külső nemi szervek fejlődése	56
	Pszichoszomatikus nem	56
	Szexuális deviantiak	59
	Pszichoszomatikus nőgyógyászati kórfomák	60
	A nemi erkölcs elleni bűncselekmények	64
	Az intersexualitás	65
	Testicularis intersexualitás	65
	Pseudohermaphroditismus masculinus (férfi álkevertneműség)	65
	Az androgénérzékenység kórképei	67
	Klinefelter-syndroma	67
	XYY-syndroma	67
	Kevert (incomplet, aszimmetrikus) gonadogenesis	67
	Ovarialis intersexualitás	67
	Pseudohermaphroditismus femineus (női álkevertneműség)	68
	X-polysomiák	69
	Ovotesticularis intersexualitás (hermaphroditismus verus)	69
	Gonadogenesis	70
	Turner-syndroma	70
	Tiszta gonadogenesis	71
	A Müller-csövek fejlődési rendellenességei	71
	A kürtök congenitalis anomáliái	71
	A méh congenitalis anomáliái	71
	Mayer–Rokitansky–Küster–Hauser-syndroma (MRKH-syndroma)	71
	A cervix rendellenességei	72
	Uterus unicornis	72
	Uterus didelphys seu uterus duplex cum vagina duplici	72
	Uterus bicornis bicornis (kétszarvú, kétnyakú méh)	72
	Uterus bicornis unicollis (kétszarvú, egynekű méh)	72
	Uterus septus, subseptus	72
	Uterus arcuatus	73
	A hüvely congenitalis és szerzett anomáliái	73
	Aplasia vaginae	74
	Atresia hymenalis	74
	Női genitális csonkolás (női circumcisio)	74
4. fejezet	A női nemi szervek élettani működése és funkcionális zavarai (Dr. Borsos Antal, Dr. Urbancsek János)	75
	A petesejtet tartalmazó tüszők kialakulása (folliculogenesis)	76
	A női termékenység hormonális háttere	78
	A petefészek hormonsecretiója	78
	A gonadotropsejtek hormonsecretiója	81
	Az ovarialis és az endometrialis ciklus	82
	Az ovarialis ciklus	82
	A méhnyálkahártya ciklusos változásai	83
	Ciklusdiagnosztika	86

A női szervezet életszakaszai	89
Újszülöttkor	89
Kisgyermekkor	89
Serdülőkor (pubertas és adolescentia)	89
A nemi érettség kora	91
Climacterium	91
Menopausalis hormonterápia	92
A menstruatio zavarai	94
Amenorrhoeák	95
Dysfunctionalis és organikus uterinalis vérzések	99
Praemenstrualis feszültség (tensio)	101
Dysmenorrhoea	101
Endometriosis	102
Az endometriosis tünetei	103
Az endometriosis felismerése	103
Az endometriosis kóreredete	104
Az endometriosis megelőzése	104
Az endometriosis kezelése	104
A menstruatio felfüggesztése	105
5. fejezet Meddőség és fogamzásgátlás (Dr. Borsos Antal, Dr. Urbancsek János)	107
Meddőség	107
A meddőség fogalma	107
A meddőség okai	108
A meddő párok kivizsgálása	109
A meddőség kezelése	110
Az asszisztált reprodukció módszerei	111
Micromanipulációs módszerek	113
Klónozás	114
Az asszisztált reprodukciós eljárások szabályozása hazánkban	115
Az asszisztált reprodukciós eljárások eredményessége	115
Fogamzásgátlás	115
Családtervezés, demográfiai helyzet	116
Orvosi közreműködés nélkül alkalmazható eljárások	117
Orvosi közreműködéssel alkalmazható eljárások	117
Hormonális fogamzásgátlás	117
Méhben belüli fogamzásgátló eszköz	119
Meddőtétel műtét útján (tubalis sterilisatio)	121
A férfiak sterilizálása	125
6. fejezet Fogamzás és élettani terhesség (Dr. Papp Zoltán, Dr. Tóth Zoltán)	127
Megtérékenyülés	127
Barázdálódás és beágyazódás	132
Az egyedfejlődés stádiumai	133
A praembryonalis szak	133
Az embryonalis szak	133
A magzat fejlődése a terhesség során	140
A magzatfüggelékek (secundinae)	141
A méhlepény (placenta)	141
A köldökcsínór (funiculus umbilicalis)	144
A magzatburok	144
A magzatvíz (liquor amnii)	145
A terhesség endokrinológiája	145
Humán chorialis gonadotropin (hCG)	145
Humán placentaris laktogén (hPL)	145
Ösztrogének a terhességben	146
Progeszteron a terhességben	146
Magzati fehérjék a terhességben	147
A terhesség immunológiája	147
Élettani változások a várandós nő szervezetében	148
A cardiovascularis rendszer változásai	148
A respiratoricus rendszer változásai	149
Az emésztőrendszer változásai	149
A vese és a vizeletelvezető rendszer változásai	150
Az endocrin szervek változásai	150
Az anyagcsere változásai	150
Hematológiai változások	151

Idegrendszeri és pszichés változások	151
A szem és védőszerveinek változásai	151
A csontrendszer változásai	151
A bőr változásai	151
A várandósság gyanú-, valószínűségi és biztos jelei	151
A terhesség gyanújelei	151
A terhesség valószínűségi jelei	151
Terhességi tesztek	153
A terhesség biztos jelei	154
A várandós nő fizikális vizsgálata	154
Magzati állapotdiagnosztika a terhesség második felében	157
A magzati szív működés műszeres vizsgálata	157
Ultrahangvizsgálat a magzat méhen belüli állapotának megítélésére	158
Amnioscopia	158
A magzatmozgás számolása	159
Biokémiai vizsgálatok a magzat állapotának ellenőrzésére	159
A magzati érettség vizsgálata	159
Genetikai diagnosztika	160
Genetikai tanácsadás	160
Praenatalis magzati diagnosztika	161
Praeimplantációs diagnosztika	164
Magzati terápia	164
A transplacentaris gyógyszeres kezelés	164
Intrauterin műtéti beavatkozások	166
Fetopatológiai feldolgozás	166
Gondozás a várandósság előtt és alatt	166
Praeconceptionalis gondozás	166
A várandós anyák gondozása	167
Felkészítés az anyaságra. Praenatalis pszichológia	168
Terhességi diétetika	169
Terhesség fiatal- és időskorban	170
7. fejezet Kóros terhesség (Dr. Paulin Ferenc, Dr. Pajor Attila)	171
Az anya terhességtől független betegségei	171
Neurológiai, szemészeti és pszichiátriai kórképek	171
Szívbetegségek	173
Tüdőbetegségek	175
Az emésztőrendszer megbetegedései	176
A vizeletkiválasztó és -elvezető rendszer betegségei	178
A terhességtől független hematológiai betegségek	180
Haemoglobinopathiák	180
Thalassaemia syndromák	180
Haemoglobin variánsok	181
Aplasticus anaemiák	182
Haemolyticus anaemiák	182
Thrombocytopeniák	184
A haemostasis veleszületett zavarai	186
Hematológiai malignomák	188
Nem malignus myeloproliferatív betegségek	189
Autoimmun betegségek	190
Endocrin betegségek	193
Nőgyógyászati daganatok és terhesség	194
Trauma a terhesség alatt	197
A terhesség kiviselését befolyásoló méhváltozások	198
A terhességhez társult anyai betegségek	200
Terhességgel összefüggő, táplálkozási elégtelenséggel kapcsolatos anaemiák	200
Vércsoport-incompatibilitás	202
Thromboemboliás megbetegedések	204
Terhességi hypertoniák	208
Késői terhességi toxaemia (praeclampsia)	209
A praeclampsia kórélettana és laboratóriumi diagnosztikája	210
Eclampsia	212
A praeclampsia terápia	212
Az eclampsia kezelése	213
HELLP-syndroma	214
Veszélyeztetett terhesek szűrése praeclampsia	215
Chronicus hypertonia és ráakódásos praeclampsia	216

A szénhidrát-anyagcsere betegségei	216
Manifest diabetes mellitus.	217
Diabetes gestationis	217
A terhességhez társult egyéb betegségek	219
Az ébrény/magzat és mellék részeinek kóros állapotai	219
Méhén kívüli terhesség (graviditas extrauterina)	219
Többes fogamzás (conceptus geminus), többes terhesség (fetus gemini)	223
A placentatio típusai ikerterhességben	224
Ikerterhesek gondozásának feladatai	227
Szülésvezetés többes terhességben	228
A magzatvíz körforgalmának zavarai	229
Polyhydramnion	229
Oligohydramnion	230
Spontán vetélés	230
A trophoblast betegségei	233
A méhlepény és a köldökzsinór anatómiai rendellenességei	236
A méhen belüli sorvadás (retardatio)	238
Chronicus magzati hypoxia	241
Antepartum vérzés	243
Előlekvő lepeny (placenta praevia).	244
A lepeny korai leválása (abruptio placentae)	245
Disszeminált intravasculáris coagulatio (DIC)	245
A terhesség alatti heveny rosszulletek ellátásának algoritmusai	248
8. fejezet Élettani vajúdás és szülés (Dr. Kovács László, Dr. Pál Attila)	249
A szülés megindulása, a szülőfájások	249
Az izomsejtmembrán potenciál-változásainak biokémiai alapjai	249
A szülés biokémiai szabályozása	251
A szülés megindulásának feltételezett okai	252
A szülés alatti méhizom-aktivitás jellemzése	253
A szülés mechanizmusa	255
A magzat helyzetének megítélése szülés alatt	257
A tágulási szak (a szülés I. szakasza)	258
A kitolási szak (a szülés II. szakasza)	260
A placentaris szak (a szülés III. szakasza)	261
A postplacentaris szak (a szülés IV. szakasza)	263
A szövődésmenyes hüvelyi szülés vezetése	264
Felvétel a szülőszobára	264
A szülőelőkészítése	265
Feladatok a tágulási szakban	265
A kitolási szak vezetése	266
A lepenyi szak vezetése	267
Tennivalók a postplacentaris szakban	268
Szülési fájdalomcsillapítás	268
Gyógyszermentes fájdalomcsillapítási módszerek	268
Általános hatású gyógyszeres (injekciós és inhalációs) eljárások	269
Vezetéses érzéstelenítés	269
A szülésznő szerepe	269
Szülészeti statisztika	270
9. fejezet. Kóros vajúdás és szülés (Dr. Szabó István, Dr. Göcze Péter)	273
A méhvétekenység rendellenességei (uterus-dysfunctio)	273
A fájásgyengeség (inertia uteri)	274
Túl erős vagy viharos fájások (hyperkineticus zavarok)	275
Rohamos szülés (partus praecipitatus)	275
Méhtestrepedés (ruptura corporis uteri)	276
A méhvétekenységet befolyásoló gyógyszerek	278
A méhizomzat contractióinak fokozása	278
A contractiók leállítása (tocolysis)	279
Koraszülés és terminustúllépés. Szülésmegindítás	282
Koraszülés	282
Túlhordás	286
A szülés megindítása, méhszájérlelés	287
Térránytalanság	288
A csontos medence rendellenességei	289
A szűk medencek felosztása a szűkület foka szerint	292
A szűk medence (térránytalanság) következményei	292

A lágyrészekből kiinduló, szülési akadályt képező állapotok	293
Nagy magzati méretek	293
Szülésvezetés relatív téraránytalanság esetén	294
Nehéz szülés, a szülés elhúzódása	294
A méh működési zavara okozta dystocia	294
A szülőcsatorna rendellenessége okozta dystocia	295
Magzati eredetű dystocia	295
A magzat helyzeti rendellenességei	297
Fekvési rendellenességek	297
Medencevégű fekvés	297
Haránt- és ferdefekvés	302
Beilleszkedési rendellenességek	303
Magas egyenes beilleszkedés	303
Asyncliticus beilleszkedés	304
Forgási rendellenességek	305
Hátsó koponyaforgás	305
Mély harántforgás (harántállás)	307
Tartási rendellenességek (deflexiós tartások)	307
Fejtetőtartás	307
Homloktartás	308
Arctartás	309
A burokrepedés rendellenességei	309
Idő előtti burokrepedés	310
Korai burokrepedés	313
Késői burokrepedés (perzisztáló burok)	313
Magas burokrepedés	314
Köldökzinór-előlfekvés és -előesés	314
Aprórész-előlfekvés és -előesés	315
Intrapartum magzati asphyxia, méhen belüli elhalás	315
Az intrauterin magzat észlelése	315
Auscultatio	316
Cardiotocographia	316
Meconiumos magzatvíz	324
A magzat sav-bázis háztartásának vizsgálata	324
Fetalis pulsoxymetria	328
A magzat intrauterin elhalása	328
Szülési sérülések	329
Postpartum vérzések	334
Vérzések a placentaris szakban	334
Vérzések a postplacentaris szakban	335
Általános szempontok a korai postpartum vérzés ellátásában	336
10. fejezet Terhességbefejező műtétek. Szülészeti anaesthesia (Dr. Szabó István, Dr. Hupuczai Petronella)	339
A terhesség megszakítása	339
Az egészen korai terhesség megszakítása (a gestatio 6. hetéig)	339
Első trimeszterbeli terhességmegszakítás (a gestatio 12. hetéig)	340
A cervix tágítása	340
Az uterus üregének kiürítése	341
Terhességmegszakítás a második trimeszterben (a gestatio 24. hetéig)	341
A terhességmegszakítás szövődményei	341
Hüvelyi szülésbefejező műtétek	342
A fogóműtét	342
A fogóműtét általános szabályai	343
A fogóműtét típusai	343
A fogóműtét szövődményei	345
Vacuumextractio	345
A vacuumextractio általános szabályai	346
A vacuumextractio szövődményei	346
Császármetszés (sectio caesarea)	346
A császármetszés kivitelezése	347
A császármetszés szövődményei	349
Postpartum hysterectomia	349
Manuális manőverek	349
Külső fejrefordítás	349
Lábrafordítás és extractio	350
A lábrafordítás kivitelezése	351
Az extractio kivitelezése	352

A magzat megkisebbitésére szolgáló műtéti eljárások	352
A koponya megfúrása (craniotomia)	352
A halott magzat lefejezése (decapitatio fetus) és kizsigerezése (evisceratio fetus)	353
Méhüri betapintás kézzel	354
Szülészeti anaesthesia	354
Regionális fájdalomcsillapítás (analgesia)	354
Általános anaesthesia	358
Terhesség alatt végzett műtétek anaesthesiája	358
Császármetszés általános anaesthesiában	359
Ambuláns anaesthesia	360
11. fejezet Élettani és kóros gyermekágy. A szülés késői következményei (Dr. Kovács László, Dr. Pál Attila)	361
Hormonális változások	361
Involutiós folyamatok	361
A kismencedei nemi szervek involutiója a gyermekágyban	362
Az extragenitális szervek involutiója	362
Sebgyógyulás	363
Evolutiós folyamatok a gyermekágyban	364
A gyermekágyas gondozása	364
Genitális eredetű lázas állapotok. A gyermekágyi láz	365
Extragenitális eredetű lázas állapotok a gyermekágyban	367
A venás rendszer megbetegedései	367
Húgyúti infekciók	367
A lactatio zavarai	367
Genitális eredetű vérzések a gyermekágyban	369
Endokrinológiai és pszichés zavarok a gyermekágyban	369
A szülés késői anatómiai következményei	370
A méh süllyedése (descensus uteri) és előesése (prolapsus uteri)	370
A hüvelyfal süllyedése és kifordulása (descensus et eversio parietis vaginae)	372
Incontinentia urinae	373
Ruptura cervicis uteri inveterata	374
Fistulák	374
Incontinentia alvi seu faecalis	375
Ruptura perinei inveterata	375
A terhesség/szülés késői immunológiai következményei	375
12. fejezet Az egészséges és a beteg újszülött (neonatólógia) (Dr. Váradi Valéria, Dr. Görbe Éva)	377
Az újszülött anatómiája és élettana	377
Változások a légzési rendszerben	377
A magzati keringés változása születéskor	379
A gastrointestinalis rendszer változásai	380
Urogenitális rendszer	380
A hőmérséklet szabályozása	381
Az infectio elleni védekezés	381
Endokrinológiai változások	381
A vér és a vérkép változása	382
Az egészséges újszülött szülőszobai ellátása	382
Az újszülött ellátása az osztályon	383
Az újszülött táplálása (szoptatás)	384
Az újszülött részletes vizsgálata	387
Az újszülött korai hazaadása	392
Adaptációs zavarok	392
Születési sérülések (laesiones fetus in partu)	394
A fej és a nyak sérülései	394
Az agyidegek, a perifériás idegek és a gerincvelő sérülései (paresis nervorum)	394
Csontsérülések	395
Hasi sérülések	395
Egyéb lágyrész-sérülések	395
Icterus neonatorum	395
Asphyxia neonatorum	396
Perinatalis infekciók	399
Perzisztáló pulmonalis hypertonia	400
Koraszülöttség	401
A koraszülöttek szülőszobai és postnatalis ellátása	402
Az igen kis súlyú koraszülöttek speciális problémái	403
A koraszülöttek hazaadása	407
Az újszülöttek szállítása	408

13. fejezet	Congenitalis anomáliák, intrauterin (connatalis) infectiók (Dr. Papp Zoltán, Dr. Hajdú Júlia)	409
	Craniospinalis anomáliák	410
	Anencephalia/exencephalia	410
	Spina bifida	410
	Encephalocele	412
	Ventriculomegalia/hydrocephalus	412
	Dandy–Walker-szekvencia	413
	Arnold–Chiari-syndroma	413
	Hydranencephalia	413
	Holoprosencephalia-szekvencia	413
	Iniencephalia	414
	Microcephalia	414
	A mellkasi szervek anomáliái	415
	Hypoplasias balszívfél-syndroma	415
	Atrioventricularis septumdefectus (endocardialis párnadefectus)	415
	Fallot-tetralógia	415
	Arteria pulmonalis stenosis és atresia	416
	Hypoplasias jobbszívfél-syndroma	416
	Univentricularis szív	416
	Kettős kiáramlású jobb kamra	416
	Teljes tüdővena-transpositio	416
	Aortastenosis	417
	Coarctatio aortae	417
	A nagyarteriák transpositiója	417
	Kamrai sövénydefectus	417
	Pitvari sövénydefectus	418
	Ebstein-anomália	418
	Truncus arteriosus communis persistens	418
	Ductus arteriosus persistens	418
	Nonimmun hydrops syndroma	418
	Congenitalis cysticus adenomatoid malformatio (CCAM)	419
	Tüdősequestratio	420
	Hernia diaphragmatica	420
	A gyomor–bél rendszer fejlődési rendellenességei	420
	Omphalocele	420
	Gastroschisis	421
	Oesophagusatresia	421
	Duodenumatresia	421
	Bélatresia	422
	Hirschsprung-betegség	422
	Ileus a magzatban	422
	A vese és a vizeletelvezető rendszer anomáliái	422
	Multicystás vesedysplasia	422
	Hydronephroticus vese	423
	Autosomalis domináns polycystás vesebetegség (ADPKD)	423
	Autosomalis recesszív polycystás vesebetegség (ARPKD)	423
	Obstructiv uropathiák	424
	Csontosodási zavarok	425
	Achondrogenesis	425
	Achondroplasia	425
	Apert-syndroma	425
	Arachnodactylia (Marfan-syndroma)	425
	Arthrogryposis multiplex congenita	425
	Brachydactylia	426
	Camptodactylia	426
	Camptomeliás dysplasia	426
	Chondrodysplasia punctata	426
	Diastrophias dysplasia	426
	Dysostosis craniofacialis (Crouzon-betegség)	426
	Dysostosis mandibulofacialis (Treacher Collins–Franceschetti-syndroma)	427
	Ectrodactylia	427
	Ellis–van Creveld-syndroma (Chondroectodermalis dysplasia)	427
	Jeune-syndroma (Asphyxiás thoracalis dysplasia)	427
	Osteogenesis imperfecta	427
	Phocomelia	428
	Polydactylia	428
	Russell–Silver-törpeség	428

Saldino–Noonan-syndroma	428
Sirenomelia (Caudalis regressiós szekvencia)	428
Spondyloepiphysealis displasiák	428
Thanatophor dysplasia	429
Chromosomaaberrációk	429
Down-syndroma (21-trisomia)	429
Edwards-syndroma (18-trisomia)	430
Patau-syndroma (13-trisomia)	430
Deletiós syndromák	430
Vírusos infectiók	430
Cytomegalovírus	430
Coxsackie-vírus	431
Echovírusok	432
Influenzavírus	432
Hepatitisvírusok	432
Hepatitis-A vírus	432
Hepatitis-B vírus	433
Hepatitis-C vírus	433
Herpes simplex vírus	434
Humán immundeficiencia vírus (HIV)	434
Humán parvovírus B-19	435
Morbillivírus	435
Parotitisvírus	435
Poliovírus	436
Rubeolavírus	436
Varicella-zoster vírus	437
Variola	437
Bakteriális infectiók	437
Borrelia burgdorferi	437
Brucella abortus	438
Chlamydia trachomatis	438
Leptospira interrogans	438
Listeria monocytogenes	438
Mycobacterium tuberculosis	439
Salmonella enteritidis	439
Salmonella typhi	440
Streptococcus A szerocsoport	440
Streptococcus B szerocsoport	440
Treponema pallidum	441
Protozoon-infectio	441
Toxoplasma gondii	441
Védőoltások a terhesség alatt	443
Gyógyszerek hatása a magzatra/újszülöttre	444
Drogabusus és terhesség	444
Szempontok a terhesség alatti gyógyszeres kezelés megválasztásához	445
14. fejezet A női nemi szervek gyulladásai (nőgyógyászati infektológia) (Dr. Paulin Ferenc, Dr. Sziller István)	447
Az alsó genitális tractus fertőzései	447
A szeméremtest fertőzései	447
Gombás fertőzés (vulvovaginalis candidiasis)	448
Herpes genitális	448
Genitális szemölcsfertőzés (a szeméremtest humán papillomavírus fertőzése)	449
A Bartholin-mirigy fertőzései	450
Vulvaris vestibulitis (vestibularis adenopathia)	450
Hüvelyfertőzések	451
Bakteriális vaginosis	451
Gombás hüvelyfertőzés	452
Trichomonas-vaginitis	452
A méhnyak fertőzései	452
Ectocervicitis	453
Endocervicitis (mucopurulens cervicitis)	453
Chronicus cervicitis	453
Gyermekkori vulvovaginitisek	454
A felső genitális tractus fertőzései	454
Endometritis	455
Salpingitis acuta és szövődményei	455
Chronicus kismencedei gyulladás	458

Tályogképződéssel járó kismencedei gyulladás	458
Szexuális úton terjedő fertőzések (STD)	459
Syphilis (lues, vérbaj)	459
Gonorrhoea (kankó)	460
Chlamydia-fertőzés	460
Lymphogranuloma venereum	461
Trichomonas-fertőzés	461
Humán papillomavírus fertőzés	461
Herpes genitalis	461
Ulcus molle (lágyfekély vagy chancroid)	461
Humán immundeficiencia vírus (HIV) fertőzés és AIDS	461
Genitalis tuberculosis	462
A chronicus kismencedei fájdalom	462
Nőgyógyászati fertőzések antibioticum-kezelése	463
<i>15. fejezet</i> A női nemi szervek jó- és rosszindulatú daganatai (nőgyógyászati onkológia)	
(Dr. Papp Zoltán, Dr. Csapó Zsolt)	465
Onkológiai alapfogalmak	465
A daganatok kialakulása és jellemzői	465
A daganatok aetiológiája	467
A tumordiagnosztika és -szűrés szempontjai	468
A daganatok kezelésének általános elvei	470
A szeméremtest daganatai	471
A vulva dystrophiái	471
Retenciós cysták a vulván	471
A vulva jóindulatú daganatai	471
A vulva praecancerosus elváltozásai	471
A vulva rosszindulatú daganatai	473
A vulva laphámrákja (carcinoma planocellulare vulvae)	473
Carcinoma verrucosum vulvae	475
Melanoma malignum vulvae	475
Bartholin-mirigy-rák	476
Carcinoma basocellulare vulvae	476
A szeméremtest egyéb rosszindulatú daganatai	476
A hüvely daganatai	476
A hüvely cysticus képletei	476
A hüvely jóindulatú daganatai	477
A hüvely praecancerosus elváltozásai	477
A hüvely rosszindulatú daganatai	477
A hüvely laphámrákja (carcinoma planocellulare vaginae)	477
Carcinoma verrucosum vaginae	478
Adenocarcinoma vaginae	478
Melanoma malignum vaginae	480
A hüvely sarcomái	480
A hüvely metastaticus daganatai	480
A méhnyak daganatai	480
A méhnyak jóindulatú daganatai	480
Hyperplasia microglandularis endocervicis	480
A méhnyak praecancerosus elváltozásai	481
A méhnyak rosszindulatú daganatai	486
Méhnyakrák (carcinoma cervicis seu colli uteri)	486
A méhnyak egyéb rosszindulatú daganatai	492
A méhtest daganatai	492
A méhtest jóindulatú daganatai	492
Leiomyoma uteri	492
Polypus endometrialis	495
Hyperplasia endometrii	495
A méhtest rosszindulatú daganatai	496
Méhtestrák (carcinoma endometrii)	496
Sarcoma uteri	500
A petefészek daganatai	502
A petefészek funkcionális cystái	502
A petefészek epithelialis daganatai	503
A petefészek csírasejt eredetű daganatai	510
A petefészek ivarléc és stroma eredetű daganatai	513
A petefészek metastaticus daganatai	515

A petevezeték daganatai	516
A petevezeték jóindulatú daganatai	516
A petevezeték rosszindulatú daganatai	516
Az emlő daganatai	517
Mastopathia fibrosa cystica	517
Az emlő jóindulatú daganatai	518
Az emlő praecancerosus elváltozásai	519
Az emlő rosszindulatú daganatai	519
Az emlőkre vonatkozó leggyakoribb panaszok a nőgyógyásznál	520
16. fejezet Nőgyógyászati daganatok sugár- és kemoterápiája (Dr. Mayer Árpád, Dr. Szánthó András)	521
Sugárfizikai alapfogalmak	521
A sugárzások típusai	521
Sugárérzékenység	522
A szövetek sugárkárosodása	523
Fracionált sugárkezelés	523
A sugárkezelés módozatai	523
Besugárzástervezés	524
A kemoterápia alapfogalmai	525
A szeméremtest rosszindulatú daganatainak sugárkezelése	526
A hüvely rosszindulatú daganatainak sugárkezelése	526
A méhnyak rosszindulatú daganatainak sugárkezelése	527
A méhnyak rosszindulatú daganatainak kemoterápiája	528
A méhtest rosszindulatú daganatainak sugárkezelése	529
A méhtest rosszindulatú daganatainak kemoterápiája	530
A petefészek rosszindulatú daganatainak sugárkezelése	530
A petefészek rosszindulatú daganatainak kemoterápiája	531
A petevezeték rosszindulatú daganatainak sugárkezelése	532
Az emlő rosszindulatú daganatainak sugárkezelése	532
Az emlő rosszindulatú daganatainak kemoterápiája	533
17. fejezet Nőgyógyászati műtétten és a beteg perioperatív ellátása (Dr. Papp Zoltán, Dr. Hrubby Ervin)	535
A műtéti javallat és ellenjavallat	535
Praeoperatív kivizsgálás. Pszichológiai felkészítés	536
Betegtájékoztató, műtéti hozzájárulás	537
Praemedicatio	538
Műtéti előkészítés	538
Sebellátás, sebgyógyulás	539
Műtéti metszés, sebtípusok, sebellátás	539
Sebgyógyulás	540
Varróanyagok	541
Varratok	544
A has megnyitása (laparotomia)	545
A hasfal zárása	547
A hasfal rétegeinek egyeztetése	547
Hasfali drainage	548
A hüvelybemenet és a vulva műtétei	548
A méhnyak műtétei	553
Prolapsus- és incontinentiaműtétek	559
Hasi műtétek	564
Hasi méheltávolítás (hysterectomia abdominalis)	564
A hasi méheltávolítás műtéti technikája	566
Amputatio supravaginalis (supracervicalis) uteri (Chrobak-műtét)	566
Wertheim-műtét (hysterectomia radicalis et lymphadenectomia pelvis minoris)	567
Metroplastica	569
Myomaenucleatio (myomectomy)	569
Műtétek az adnexumon	570
Exenteratio	573
Emlőműtétek	573
Perioperatív szövődmények	574
Urológiai, gyomor-bél tractust érintő, ideg- és érszövődmények	574
Postoperatív fertőzések	579
Adhaesioképződés	581
Postoperatív vizeletretentio	581
Postoperatív bélpassage-zavar	581
Thromboemboliás szövődmények	582
ARDS (adult respirációs distressz syndroma)	583
Lymphoedema	584

Műtét utáni ápolás	584
Postoperatív fájdalomcsillapítás	585
A folyadék- és elektrolit-háztartás postoperatív ellenőrzése	585
Diagnosztikus és operatív laparoscopia	586
Diagnosztikus és operatív hysteroscopia	590
Név- és tárgymutató	593